

1 KARAMAN ULUSLARARASI DİL VE EDEBİYAT KONGRESİ

7-9 Kasım 2018

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
KARAMAN

BİLDİRİ KİTABI PROCEEDINGS BOOK

<http://kmu.edu.tr/kudek>

1. KARAMAN ULUSLARARASI DİL VE EDEBİYAT KONGRESİ

7-9 Kasım 2018

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
KARAMAN

BİLDİRİ KİTABI PROCEEDINGS BOOK

Editörler:

Editors:

Doç. Dr. Bülent KIRMIZI

Doç. Dr. Bahar İŞİGÜZEL

I. KARAMAN ULUSLARARASI DİL VE EDEBİYAT KONGRESİ BİLDİRİ KİTABI (7-9 KASIM 2018)

© Her hakkı saklıdır. Bu kitabın tamamı yada bir kısmı, yazarının izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi yada herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayınlanamaz, depolanamaz.

Bu kitaptaki bilgilerin her türlü sorumluluğu yazarına aittir.

Editörler

Doç. Dr. Bülent KIRMIZI
Doç. Dr. Bahar İŞİGÜZEL

Editör Yardımcıları

Arş. Gör. Murat ERBEK
Arş. Gör. Fırat SOYSAL

Yayına Hazırlayanlar

Dr. Öğr. Üyesi Ümmügülsüm ALBİZ
Dr. Öğr. Üyesi Selin TEKELİ
Arş. Gör. Dr. Yakup YAŞAR
Arş. Gör. Aysel YILDIZ EROL
Arş. Gör. Emre BEYAZ
Arş. Gör. Esin EREN SOYSAL
Arş. Gör. Gökçen KAPUSUZOĞLU

ISBN: 978-605-2131-14-5

Aybil Yayınevi Sertifika No : 31790

KONYA - ARALIK- 2018

ÖNSÖZ

Değerli Araştırmacılar,

I. Uluslararası Karaman Dil ve Edebiyat Kongresi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi ev sahipliğinde 7-9 Kasım 2018 tarihleri arasında Karaman’da düzenlenmiştir.

Bilindiği üzere, içinde doğduğu toplumun tüm değer yargılarını bünyesinde barındıran ve yansıtan bir gösterge olan edebiyatın hammaddesi dildir. Genel anlamda sanatsal bir faaliyet olan edebiyat, insanların sadece estetik haz ve doyum alabilmeleri için icra edilen bir etkinlik değildir. Bu alanda öğretmeyi amaçlayan metinler olduğu gibi, düşündüren ve sadece sanatsal amaçla kaleme alınan metinler de bulunmaktadır. Edebi metin, hangi amaçla yazılmış olursa olsun sanatçı ile okur arasında gözle görülmeyen bir etkileşim kurar. Yazar bu etkileşim sayesinde okuyucu kitlesine mesaj içerikli bir takım kodlar iletir ve okuyucu sahip olduğu bilgi birikimi ve sosyo-kültürel yapısı dâhilinde kendince anlamlar çıkarır.

Kişinin ruhunun bir yansıması olan dil ise bireyin tüm duyu dünyasını yönlendiren, biçimlendiren bir algı mekanizmasıdır. Dil, milleti millet yapan unsurların başında gelir ve geçmişle gelecek arasında bir köprü görevi görürken, toplumun en derin ve mahrem özelliklerini açığa çıkarır. Dil aynı zamanda organik bir canlıdır ve onu canlandıran da edebiyattır. Dil yaşayıp gelişmesi için edebiyata ihtiyaç duyarken, edebiyat da mevcut kültürel yapıyı gelecek nesillere taşıyarak toplumun özgün yapısının korunmasını sağlar. Toplum bireylerini ortak bir noktada buluşturan dil, bir taşıyıcı vazifesi görür ve milleti diri tutarak yaşamasını sağlar.

Söz konusu durum dikkate alındığında, Üniversitemizce, I. Uluslararası Karaman Dil ve Edebiyat Kongresi’nin yapılması milli kültür ve bilincin, kültür klişe aktarımı ile yok olmaması için gerekli görülmüştür. Böylece dil ve edebiyat alanında çalışma yapan bilim insanları bir araya gelecek ve ortaya koydukları kuramsal verileri paylaşarak söz konusu alana hizmet etmiş olacaklardır.

Son tahlilde hepimizin takdiridir ki, her yaştan insanımızı, özellikle de gençlerimizi okumaya özendirerek ve dili yaralayacak kullanımlardan kaçınmalarını öğütleyerek ana dilimizle üretilen edebiyat ürünlerini yarınlara taşıyabiliriz. Unutulmamalıdır ki dilin ölümü, milletin ölümüne yol açan hazin bir sonudur.

I. Uluslararası Karaman Dil ve Edebiyat Kongresi’nde dil, edebiyat, çeviri ve karşılaştırmalı edebiyat alanında 140 Türk, 25 yabancı bilim adamı tarafından sunulan bildiriler dil ve edebiyatımıza yeni ve önemli katkılar sağlanacaktır.

Katılımınız ve katkılarınız için teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Hüseyin MUŞMAL
Kongre Düzenleme Kurulu Başkanı

KONGRE ONURSAL BAŞKANLARI

Honorary Presidents of the Congress

Prof. Dr. M. A. Yekta SARAÇ (YÖK Başkanı)
Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN (Türk Dil Kurumu Başkanı)
Prof. Dr. Mehmet AKGÜL (Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Rektörü)

DÜZENLEME KURULU

Organizing Committee

Başkan

Prof. Dr. Hüseyin MUŞMAL

Üyeler

Doç. Dr. Bülent KIRMIZI
Doç. Dr. Bahar İŞİGÜZEL
Doç. Dr. İdris Nebi UYSAL
Dr. Öğr. Ü. Ahmet Hamdi CAN

BİLİM KURULU

Science Council

Prof. Dr. Abdurrahman ÖZKAN - Konya Necmettin
Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Adnan KARAİSMAİLOĞLU - Kırıkkale
Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet SARI - Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Ali AKAR - Muğla Sıtkı Koçman
Üniversitesi
Prof. Dr. Alimcan İNAYET - Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Anette HORN - University of the
Witwatersrand Johannesburg
Prof. Dr. Arif ÜNAL - Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Bülent OKAY - Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Celal DEMİR - Afyon Kocatepe Üniversitesi
Prof. Dr. Celil Hasan MUHAMMET - Selahaddin
Üniversitesi
Prof. Dr. Derya YAYLI - Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Edina SOLAK - Zenica Üniversitesi
Prof. Dr. Hacı Ömer KARPUZ - İstanbul Kültür
Üniversitesi
Prof. Dr. Halim ÖZNRHAN - Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Hatice ŞAHİN - Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Hicabi KIRLANGIÇ - Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Hikmet KORAŞ - Niğde Ömer Halisdemir
Üniversitesi
Prof. Dr. Hülya AŞKIN BALCI - İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. İrfan MORİNA - Kosova Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail İŞCEN - Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet AYGÜN - Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Hakkı SUÇİN - Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Metin TOPRAK - Kocaeli Üniversitesi
Prof. Dr. Mohamed HERİDY - Mısır Ein Shams
Üniversitesi
Prof. Dr. Muhammed TASA - Necmettin Erbakan
Üniversitesi
Prof. Dr. Muharrem TOSUN - Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Musa YILDIZ - Ahmet Yesevi Üniversitesi
Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN - Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Nurettin DEMİR - Hacettepe Üniversitesi

Prof. Dr. Paşa YAVUZARSLAN - Ankara
Üniversitesi
Prof. Dr. Sevinç ÜÇGÜL - Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Soner GÜNDÜZÖZ - Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Süer EKER - Başkent Üniversitesi
Prof. Dr. Türkan OLCAY - İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Vahit TÜRK - İstanbul Kültür Üniversitesi
Prof. Dr. Yusuf ÖZ - Kırıkkale Üniversitesi
Prof. Dr. Zeynep Bağlan ÖZER - Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Zharkynbike SULEİMENOVA - Almatı
Kazakistan Üniversitesi
Prof. Dr. Zoltán SZENDİ - Universität Pécs
Doç. Dr. Abdulsettar Salih AHMET - Selahaddin
Üniversitesi
Doç. Dr. Abdüsselam BİLGİN - Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Âdem ÖGER - Nevşehir Hacı Bektaş Veli
Üniversitesi
Doç. Dr. Ayten ATAY - Karamanoğlu Mehmetbey
Üniversitesi
Doç. Dr. Elmira MEMMEDOVA KEKEÇ - Bakü
Avrasya Üniversitesi
Doç. Dr. Emad Abdul LATİF - Katar üniversitesi
Doç. Dr. Erdiç YÜCEL - Necmettin Erbakan
Üniversitesi
Doç. Dr. Faruk ÇİFTÇİ - Kahramanmaraş Üniversitesi
Doç. Dr. Giray FİDAN - Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Gürhan KIRİLEN - Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Hasan YILMAZ - Necmettin Erbakan
Üniversitesi
Doç. Dr. İnci İNCE ERDOĞDU - Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Kulzhanova BAKYTGUL - El-Farabi Kazak
Milli Üniversitesi
Doç. Dr. Nergis BİRAY - Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Nihan DEMİRYAY - Çanakkale Üniversitesi
Doç. Dr. Onur KÖKSAL - Konya Gıda ve Tarım
Üniversitesi
Doç. Dr. Ömer ACAR - Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Özgür Kasım AYDEMİR - Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Reyhan ÇELİK - Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Ramazan KAZAN - Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Recep DURGUN - Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Sürüd Kenan ŞAKİR - Selahaddin Üniversitesi
Doç. Dr. Şaban KÖKTÜRK - Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Zehra GÜLMÜŞ - Anadolu Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Aysel Nursen DURDAĞI - Sakarya Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Ayşe DEMİREL - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Duygu TÜRKÖĞLU - İbrahim Çeçen Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Emad Abdelbaky Abdelbaky ALY - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Eser ÖRDEM - Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Fatih ÖZDEMİR - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Feyza GÖREZ - Erciyes Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Gonca ÜNAL CHİANG- Ankara Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. İhsan DOĞRU - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Kamil Ali GIYNAŞ - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Kemal GÖZ - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Kenan ÖZÇELİK - Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Mehmet C. ODACIOĞLU - Bartın Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Mert ÖKSÜZ - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

Dr. Öğr. Ü. Nesrin ŞEVİK - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Nurcan KALKIR - Erciyes Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Onur AYKAÇ - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Orhan OĞUZ - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Öznur ÖZDARICI - Kırıkkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Perihan KAYA TOKBUDAK - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Reyhan BAL - Uluslararası Saraybosna Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Serhan DİNDAR - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Serkut DABBAGH - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Serpil UÇAR - Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Yasemin AKKUŞ - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Zafer CEYLAN - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Nuray PAMUK ÖZTÜRK - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Pınar TURAN ÖZDEMİR - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Selin TEKELİ - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Umut DÜŞGÜN - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Ümmügülüm ALBİZ - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Yakup YAŞAR - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

SEKRETERYA

Secretariat

E-posta Adresi: kudek.yabancidil@kmu.edu.tr

Arş. Gör. Aysel YILDIZ EROL
Arş. Gör. Emre BEYAZ
Arş. Gör. Esin EREN SOYSAL
Arş. Gör. Fırat SOYSAL
Arş. Gör. Gökçen KAPUSUZOĞLU
Arş. Gör. Hacı B. KARAKURT
Arş. Gör. M. Mahmut OLCUN
Arş. Gör. Miray TÜRKER
Arş. Gör. Murat ERBEK

E-posta Adresi: kudek.turkce@kmu.edu.tr

Arş. Gör. Fatih ÖZTÜRK
Arş. Gör. Hilal DEMİR BAYRAKTAR
Arş. Gör. Sertaç BAYRAKTAR
Arş. Gör. Şükrü Can BALTA
Arş. Gör. Yusuf ATASEVEN

Çevirmenlik Kavramının Yeniden Değerlendirilmesi: Makine Çevirisi Bağlamında Çevirmenlikten Post-Editörlüğe

Fadime ÇOBAN ODACIOĞLU*
Mehmet Cem ODACIOĞLU**

Özet

Bir etkinlik olarak çeviri, çoğunlukla hedef okuyucunun anlayabileceği bir şekilde, kaynak metinden erek metin oluşturma sürecidir. Bu süreçteki araç genellikle çevirmenin uzman olarak kendisidir. Ancak bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi ve bu doğrultuda yeni ihtiyaçların ortaya çıkmasıyla ileri makine çeviri sistemleri üretilmeye başlanmıştır. Bu sistemler genellikle kullanılmak üzere metinlerin veya ticari değeri olan her türlü metnin çevirisinde başarı göstermektedir. Bu özel durumla ilgili olarak, bunun anlamı çeviri sürecinde çevirmene doğrudan daha fazla ihtiyaç duyulmamasıdır. Çevirmenler artık bu özel durumda sadece makine çevirisi sistemlerinin oluşturduğu ham çevirilerin post editörlük sürecinde gereklidir. Bu, çevirmenlerin görevinin basitçe çeviri yapmaktan ziyade post editörlük haline dönüştüğü anlamına gelir. Bu görüşten yola çıkarak, bu çalışma, çevirmenlik kavramını yeniden ortaya koymakta ve çevirmenlikten post editörlüğe geçiş sürecini, bir makine çevirisi sisteminin oluşturduğu çeviri örnekleri ışığında ve günümüzün küreselleşen dünyasında yaygın olarak kullanılan kullanılmak üzere metinler bağlamında açıklamaya çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, çeviri, çevirmenlik, posteditörlük, bilgi teknolojileri, makine çevirisi.

Revisiting the Concept of Translatorship: from Translatorship to Post-Editorship in the context of Machine Translation

Translation as an activity is mostly described as rewording the source language elements in the target setting in a way which is understandable to the target reader. The medium in this process is generally the translator himself or herself as an expert. But with the development of information & communication technologies and as a result with the new needs in this direction, advanced machine translation systems have been started to be produced. These systems are usually successful in the translation of pragmatic texts or any kind of texts which have a commercial value. This means that in this specific case, there is any more no need for translators in the translation process directly. Regarding this case, they are now needed only in the post-editorship process of raw translations which are created by machine translation systems. This means that the duty of translators change into post-editorship rather than simply translating. From this view, the study dicusses the concept of translatorship and tries to explain the journey from translatorship to post-editorship in the light of translation samples created by a machine translation system and in the specific context of pragmatic texts commonly popular in today's globalized world.

Key Words: Globalization, translation, translatorship, posteditorship, information technologies, machine translation.

Çevirmenlik Kavramının Yeniden Değerlendirilmesi: Makine Çevirisi bağlamında Çevirmenlikten Post-Editörlüğe

Çevirmenlik, TDK tarafından çevirmenin yaptığı iş olarak tanımlanırken, çevirmen sözcüğü ise konuşmayı veya yazı dilini bir dilden başka bir dile çeviren kimse olarak tanımlanmaktadır (bkz. TDK online sözlük). O halde çevirmenin çeviri mesleğinin bir üyesi olarak gerçekleştirmekle yükümlü olduğu asıl iş bir dilden diğer dile çeviri yapmaktır. Klasik çevirinin tanımı pek çok lügatta bu şekilde yapılır. Ancak özellikle küreselleşmenin yoğun bir düzeye ulaşması ve yirmi birinci yüz yılın getirdiği dijital teknolojiler çevirmenlik kavramının gözden geçirilmesini zorunlu kılmıştır. Zira özellikle küreselleşmenin yoğun olarak hissedildiği ekonomik, teknolojik ve endüstriyel alanlarda artık çeviride üretkenlik ön

* Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Çeviribilim Bölümü İngilizce Mütercim Tercümanlık, fcoban@bartin.edu.tr

** Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Çeviribilim Bölümü İngilizce Mütercim Tercümanlık, cemodacioglu@bartin.edu.tr

plandadır. Bir diğer ifade ile, özellikle kar amacı güden kuruluş ve şirketler çevirmenin ne kadar kaliteli çeviri yaptığından ziyade ne kadar hızlı çeviri yaptığına bakmaya başlamıştır. Malların tüm dünyada aynı anda piyasaya sürülmesi ve satışının yapılabilmesi için orijinal dilde sunulan bilgilerin yanı sıra çevrilmiş dokümanlara da ihtiyaç vardır. Bu dokümanların hızlı çevrilebilmesi ancak çevirmenin birtakım çeviri araçlarını kullanmasıyla mümkündür. Bu araçlar çoğu makalede ayrıntılı olarak tartışılan çeviri bellekleri, çeviri bütünceleri, terim veritabanları, en genel adıyla bilgisayar destekli çeviri araçları olarak bilinir. Bu araçlar daha önceden yapılmış çevirileri sistemlerine kaydederek, çevirmenin sonraki çeviri projelerinde benzer cümleleri çevirmelerinin önüne geçerek, onların çevrilmeyen kısımları çevirmelerini sağlar (bkz. Pym, 2004, 2014).

Bir diğer ifade ile, artık çevirmenin önünde birden fazla kaynak aracı metinler vardır. Çevirmen her çeviri projesinde orijinal dokümanın bir önceki çevrilmiş versiyonundan faydalanarak çevrilmeyen eksik kısımları çevirir (bkz. Bowker, 2002). Bundan böyle kaynak metin erek metin ilişkisi bozulmuştur (Pym, 2004). Bu durum özellikle kurum ve kuruluşların dokümanların çevirilerini hızlandırarak üretkenliğini artırmasına ve onlara para kazandırmasına karşın, çevirmenlik mesleği için tehditvari bir görünüm sergilemektedir (Pym, 2012). Zira çevirmen sadece çevrilmeyen kısımları çevirdiğinden ötürü tam eşleşme durumunda kazanacağı para oranı düşmekte ve çevirmenler farklı işlerle uğraşmak durumunda kalmaktadır. Post-editörlük de bu alanlardan biridir. Pym'e göre çevirmen olarak eğitim almamış ancak çeviri yapan alan uzmanlarının sayısındaki artışa paralel olarak, çevirmenin işlevi artık dilsel post editörlük aşamasına kaymaya başlamıştır.

Bundan böyle çevirmenin özellikle teknik metinlerin çevirisinde yabancı dil uzmanı ve alan hakkında geniş bilgi sahibi olması gerekmektedir. Bu durum aslında çoğu çevirmen adayının motivasyonunu olumsuz anlamda etkilemektedir. Bazı öğrenciler bu bölümü okuduktan sonra post editör olmak istemediklerini ve çevirmen olarak kariyerlerine devam etmek istediklerini belirtmiştir. Bu durumda yapılması gereken çeviri eğitimi programlarının özellikle bu özel durum göz önüne alınarak yeniden dizayn edilmesidir. Bu da aslında bir devrimin habercisidir. Makine çevirisi sistemleri her geçen gün daha da iyileştirilmektedir. Asıl ironik olansa makine çevirisi sistemlerinin yapay zekaya sahip olduklarından bizzat çevirmen tarafından kullanıldıkça daha da modern hale gelmesidir. Çevirmenin her yaptığı çeviri çeviri teknolojisi araçlarında depolanmakta ve bir sonraki projede kullanılmaktadır. Ne kadar çok çeviri yapılırsa sistemler o kadar gelişecektir. Bu sürecin önü çevirmenler açısından alınamayacağından, çevirmenlerin para kazanmaya devam edebilmeleri ve ne de olsa makine çevirisi sistemleri duygu ve hislerden yoksun olduğundan çeviriye son halini vermeleri için post-editörlük gerekli bir meslek kolu olmuştur. (Pym, 2012: 487-488).

Yukarıdakilerle paralel şekilde özellikle kullanmalık metinlerin çevirisi bağlamında bugünkü ihtiyaç çeviriden ziyade çevirisi yapılmış olan bir ürüne ait içerik ve bileşenlerin post editörlüğünü yapmaktır demek yanlış olmaz. Unutulmamalıdır ki makine çevirisi sistemleri ve çeviri araçları her ne kadar kusursuza yakın çeviri yapma olasılığına karşın duygu ve hislerden yoksun olduğundan çeviride hata yapma payı her zaman vardır. Dolayısıyla bu araçlardan elde edilen ham çeviri duygu ve hisleriyle öne çıkan bir çevirmen veya çevirmen ekibi tarafından piyasaya sunulmaya hazır hale getirilmek üzere kontrol edilmelidir. Bu da çevirmen halen çeviri sürecinde olmasa da sonrasında para kazanma olasılıklarının devam ettiğinin bir göstergesidir. Zaten Wills'e göre de (akt. Odacıoğlu, 2016: 263) post editörlük uzman konumuna erişmiş olan profesyonel çevirmenler tarafından icra edilmelidir.

Teknolojik (kullanmalık) metinler bağlamında çeviride post-editörlük gerektiği çıkarımını desteklemek üzere yaklaşık 100 kelimelik 3 farklı metin çalışmada incelenmiştir. Bu metinler

bazı ürünlerin kullanma kılavuzlarıdır. Kılavuzlar, Google Translate'in Nöral Makine Çevirisi teknolojiden faydalanarak çevrilmiştir. Sonrasında ise çevirilerde post editörlük gerekip gerekmediği tartışılmış¹, gerekiyorsa da post editörlük süreci metinler üzerinde uygulanmıştır. Çalışmanın makine çevirisi sistemlerinin geliştiği boyutu göstermesi açısından önemli olsa da çevirmenlere mesleklerinin ne kadar dinamik olduğunu göstermesi de bir o kadar önemlidir. Zira çevirmenler bazı özel durumlarda görev tanımlarını genişletmeli, gerekirse para kazanmaya devam etmek üzere çeviri dışında farklı iş kollarını da yerine getirmelidir.

Metin 1: iPhone X Kullanma Kılavuzu

İngilizcesi: Meet iPhone X

With iPhone X, your face is your password, your photos will shine, and everything is a swipe away.

Swipe to get around

Use gestures on your iPhone X to quickly navigate, multitask, adjust settings, and access all the things you do most.

Wireless charging

iPhone X is Qi certified so you can wirelessly charge it with Qi wireless chargers commonly found in hotels, cafes, airports, and cars.

Super Retina display

With the best color accuracy in the industry, the Super Retina display delivers an enhanced viewing experience for everything you do on iPhone X.

Explore the Super Retina display.

Türkçe Çevirisi:

iPhone X ile tanışın

iPhone X ile yüzünüz şifreniz, fotoğraflarınız parlayacak ve her şey bir tokat.

Almak için hızlıca kaydırın

Hızlıca gezinmek, çoklu görevler yapmak, ayarları düzenlemek ve en çok yaptığınız her şeye erişmek için iPhone X'inizde hareketleri kullanın.

Kablosuz şarj etme

iPhone X Qi onaylıdır, bu sayede otel, kafe, havalimanı ve otomobillerde yaygın olarak bulunan Qi kablosuz şarj cihazlarıyla kablosuz olarak şarj edebilirsiniz.

Süper retina ekran

Sektördeki en iyi renk doğruluğu ile, Super Retina ekran iPhone X'te yaptığınız her şey için gelişmiş bir görüntüleme deneyimi sunar.

¹ Post editing yapılan yerler metinde kırmızıyla gösterilmiştir. Makine çevirisinin yaptığı çeviri ise üstü kırmızıyla çizilerek düzeltilmiştir.

Süper Retina ekranını keşfedin.

²Post Editing Versiyon:

iPhone X ile tanışın

iPhone X ile yüzünüz şifreniz **olacak**, fotoğraflarınız parlayacak ve her şey bir ~~tokat~~ (bir kaydırma kadar yakın veya elinizin altında).

~~Almak için hızlıca kaydırın~~ (Gezinmek için hızlıca kaydırın)

Hızlıca gezinmek, çoklu görevler yapmak, ayarları düzenlemek ve en çok yaptığınız ~~her şeye~~ (**şeylere**) erişmek için iPhone X'inizde hareketleri kullanın.

Kablosuz şarj ~~etme~~ (sarj)

iPhone X Qi onaylıdır, bu sayede otel, kafe, havalimanı ve otomobillerde yaygın olarak bulunan Qi kablosuz şarj cihazlarıyla kablosuz olarak şarj edebilirsiniz.

Süper retina ekran

Sektördeki en iyi renk doğruluğu ile, Super Retina ekran iPhone X'te yaptığınız her şey için gelişmiş bir görüntüleme deneyimi sunar.

Süper Retina ekranını keşfedin.

Yorum: Görüldüğü gibi bu metin bir çeviri işi olarak yapılmış olsa post-editing yapılacak kısımlar bunlar olabilirdi. Çevirinin geneli ise makine çevirisi sistemlerinin ne kadar geliştiğini ortaya koymaktadır. Ancak yine de bir post-editing gereklidir.

Metin 2: Iris Kalem Tarayıcı

İngilizcesi: *Convert printed words and documents into easily manageable digital text with the IRISPen Executive 7 Pen Scanner from IRIS. The scanner is handled much like you would use a highlighter, scanning through documents line-by-line to record the information. The IRISPen will then send this data directly to your PC and will work with any text-based software due to its ability to function as a keyboard emulator. The IRISPen also works with smaller images and logos and there is a table separator mode function. There is a smart wizard available to guide users through the process of scanning images, numbers, or small images.*

Over 130 languages can be recognized with the IRISPen Executive 7 and over 55 can be translated. This unit also features smart voice synthesis, or a text-to-speech function, for 55 languages. Additionally, 19 different barcode types can be recognized, including CMC7, and the device is powered and connected over USB. The unit is compatible with Windows-based machines and includes a 30-day trial of IRISCompressor Pro for converting images into standard searchable PDFs up to 10 times smaller than their original size.

² Post editing tarafımdan yapılmıştır.

Türkçe Çevirisi:

IRIS'den IRISPen Executive 7 Kalem Tarayıcısı ile basılı kelimeleri ve belgeleri kolayca yönetilebilir dijital metne dönüştürün. Tarayıcı, bir vurgulayıcıyı kullandığınız gibi çok fazla işlenir, bilgileri kaydetmek için çevrimiçi olarak belgeleri tarayarak tarayın. IRISPen daha sonra bu verileri doğrudan PC'nize gönderecek ve bir klavye emülatörü olarak çalışabilmesi nedeniyle herhangi bir metin tabanlı yazılım ile çalışacaktır. IRISPen ayrıca daha küçük resimler ve logolarla çalışır ve bir tablo ayırıcı modu işlevi vardır. Görüntüleri, sayıları veya küçük resimleri taramak için kullanıcılara rehberlik edecek akıllı bir sihirbaz vardır.

IRISPen Executive 7 ile 130'dan fazla dil tanınabilir ve 55'ten fazlası tercüme edilebilir. Bu birim ayrıca, 55 dil için akıllı ses sentezi veya bir metin okuma işlevine de sahiptir. Ayrıca, CMC7 de dahil olmak üzere 19 farklı barkod türü tanımlanabilir ve cihaz USB üzerinden güç kaynağına bağlanır. Ünite, Windows tabanlı makinelerle uyumludur ve görüntüleri, orijinal boyutlarından 10 kat daha küçük olan standart arama yapılabilir PDF'lere dönüştürmek için 30 günlük IRISCompressor Pro deneme sürümünü içerir.

Post Editing Versiyon:

IRIS'den IRISPen Executive 7 Kalem Tarayıcısı ile basılı kelimeleri ve belgeleri kolayca yönetilebilir dijital metne dönüştürün. Tarayıcı, ~~bir vurgulayıcıyı kullandığınız gibi çok fazla işlenir~~ (tarayıcı tıpkı bir fosforlu kalem gibi kullanılır), ~~bilgileri kaydetmek için çevrimiçi olarak belgeleri tarayarak tarayın~~ (bilgileri kayıt altına almak için belgeleri ~~satır satır tarayın~~). IRISPen daha sonra bu verileri doğrudan PC'nize gönderecek ve bir klavye ~~emülatörü~~ olarak (bir klavye gibi) çalışabilmesi nedeniyle herhangi bir metin tabanlı yazılım ile çalışacaktır. IRISPen ayrıca daha küçük resimler ve logolarla çalışır ve bir tablo ayırıcı ~~modu~~ (atılabilir) işlevi vardır. Görüntüleri, sayıları veya küçük resimleri taramak için kullanıcılara rehberlik edecek akıllı bir sihirbaz vardır.

IRISPen Executive 7 ile 130'dan fazla dil tanınabilir ve ~~55'ten fazlası~~(55'i aşkın dil) tercüme edilebilir. Bu birim ayrıca, 55 dil için akıllı ses sentezi veya ~~bir~~ (atılabilir) metin okuma işlevine de sahiptir. Ayrıca, CMC7 de dahil olmak üzere 19 farklı barkod türü tanımlanabilir ve cihaz USB üzerinden güç kaynağına bağlanır. ~~Ünite~~ (Birim), Windows tabanlı makinelerle uyumludur ve görüntüleri, orijinal boyutlarından ~~10 kat daha küçük olan~~ (10 kata kadar daha küçük olan) standart arama yapılabilir PDF'lere dönüştürmek için 30 günlük IRISCompressor Pro deneme sürümünü içerir.

Yorum: Bu metinde Google Translate'in yaptığı çeviri bazı cümlelerde doğru olmasına rağmen bazı cümleler motamot çevrildiğinden akıcı olmamış ve hatalı çevrilmiştir. Burada bir post editör konumunda gerekli düzeltmeleri yaparak çevirinin son hali verilmiştir. Buradan çıkarılacak sonuç bu metnin çevirisinde metnin tam olarak anlaşılabilmesi için mutlaka bir post editörlüğe ihtiyaç duyulmasıdır.

Metin: 3 Sony TV

İngilizcesi: Maximizing OLED contrast in every color

Powered by the Picture Processor X1™ Ultimate, this best picture quality TV pairs the deep black and natural color of OLED with Pixel Contrast Booster for enhanced color contrast in high luminance. Everything you watch comes to life with fine detail and vivid color.

Ultimate realism

With unmatched processing power, the Picture Processor X1™ Ultimate detects hundreds of different objects on-screen and intelligently enhances brightness, detail and color so everything you watch is clear, bright and incredibly realistic.

Taking sound into multiple dimensions

Just like in a concert hall, sound comes at you from different directions with Acoustic Surface Audio+. Three actuators and two powerful subwoofers deliver multi-dimensional sound that immerses you in a whole new entertainment experience.

Türkçe Çevirisi:

Her renkte OLED kontrastı en üst düzeye çıkarmak

Picture Processor X1™ Ultimate tarafından desteklenen bu en iyi resim kalitesi TV, yüksek parlaklıkta gelişmiş renk kontrastı için Pixel Kontrast Booster ile OLED'in koyu siyah ve doğal rengini birleştiriyor. İzlediğiniz her şey güzel detaylar ve canlı renkler ile hayat buluyor.

Nihai gerçekçilik

Eşsiz işlem gücü ile, Picture Processor X1™ Ultimate yüzlerce farklı nesneyi ekranda algılar ve parlaklığı, ayrıntıları ve rengi akıllı bir şekilde geliştirir, böylece izlediğiniz her şey net, parlak ve inanılmaz derecede gerçekçi olur.

Birden çok boyuta ses almak

Tıpkı bir konser salonunda olduğu gibi, ses, Akustik Yüzey Ses + ile farklı yönlerden geliyor. Üç aktüatör ve iki güçlü subwoofer, sizi yepyeni bir eğlence deneyimine sürükleyen çok boyutlu sesler sunar.

Post Editing Versiyon:

Her renkte OLED kontrastı en üst düzeye ~~çıkarmak~~(çıkarmın)

Picture Processor X1™ Ultimate tarafından desteklenen bu en iyi ~~resim kalitesi~~ (görüntü kalitesine sahip olan) TV, yüksek parlaklıkta gelişmiş renk kontrastı için Pixel ~~Kontrast~~ (Contrast) Booster ile OLED'in koyu siyah ve doğal rengini birleştiriyor. İzlediğiniz her şey güzel detaylar ve canlı renkler ile hayat buluyor.

~~Nihai gerçekçilik~~(En üst düzey gerçeklik)

Eşsiz işlem gücü ile, Picture Processor X1™ Ultimate yüzlerce farklı nesneyi ekranda algılar ve parlaklığı, ayrıntıları ve rengi ~~akıllı bir şekilde geliştirir~~ (akıllıca artırır), böylece izlediğiniz her şey net, parlak ve inanılmaz derecede gerçekçi olur.

~~Birden çok boyuta ses almak~~(Birden çok boyutta ses alın)

Tıpkı bir konser salonunda olduğu gibi, ses, Akustik Yüzey Ses + ile farklı yönlerden geliyor. Üç aktüatör ve iki güçlü subwoofer, sizi yepyeni bir eğlence deneyimine sürükleyen çok boyutlu sesler ~~sunar~~(sunuyor).

Yorum: Metinde zaman uyumsuzlukları, çevrilmemesi gereken yerlerin çevrilmesi, motamot çeviri metnin okunuşunu engellediğinden bir post editing yapmak gerekli olmuştur.

Sonuç

İstatistik tabanlı makine çevirisi sisteminden nöral makine çevirisi sistemine geçen Google Translate'in yaptığı çeviriler gerçekten de çeviri teknolojilerinin ne kadar çok geliştiğinin bir göstergesidir. Her ne kadar çeviride kelime hataları, zaman uyumsuzlukları, yanlış kelime kullanımı ve çevrilmemesi gereken yerlerin çevrilmesi gibi durumlar ortaya çıkmış olsa da genel olarak çeviriler aldıkları ürün hakkında bilgi sahibi olmak isteyen müşterileri bilgilendirecek yeterlidir. Bu, çevirmenlerin özellikle makine çevirisi sistemlerinin yoğun olarak kullanıldığı kullanmalık metinlerin çevirisinde çeviri dışında farklı işlerle uğraşmak durumunda kaldığını ortaya koymaktadır. Bunlardan çevirmenlerin para kazanabilecekleri bir alan da post-editörlüktür. Bu iş kolunun bu nedenle desteklenmesi ve çeviri eğitimi müfredatlarına Pym'in de belirttiği üzere eklenmesi gerekmektedir.

Kaynakça

Bowker, L (2002). Computer Aided Translation Technology: A Practical Introduction, University of Ottawa Press, Kanada.

Odacıoğlu, M. C. (2016), Çeviribilimde Yerelleştirme Paradigmasına Doğru, Gece Kitaplığı.

Pym, A. (2004), The Moving Text: Localization, Translation and Distribution, John Benjamins Publishing Company, Amsterdam ve Philadelphia.

Pym, A. (2014), Exploring Translation Theories, Routledge, Londra ve New York.

Pym, A. (2012), "Translation Skills set in a Machine Translation Age", Intercultural Studies Group, Universitat Rovira i Virgili, Taragona, İspanya, s.1-17.

"Çevirmenlik", <http://tdk.gov.tr/> Erişim:30.07.2018

"Çevirmen", <http://tdk.gov.tr/>, Erişim:31.07.2018

"Iphone X", <https://support.apple.com/iphone-x> Erişim:04.07.2018

"Iris Pen Scanner", https://www.bhphotovideo.com/c/product/983691-REG/iris_457887_irispen_executive_7.html?ap=y&c3api=2572%2C113041717267&gclid=EAJaIQobChMI6fT_jYrK3AIVVljVCh2w1A-YEAAAYASAAEgJzZvD_BwE&smp=y Erişim:31.07.2018

"Sony TV", <https://www.sony.com/electronics/televisions/xbr-a9f-series> Erişim:02.07.2018.

"Google Translate", <https://translate.google.com/> Erişim: 05.07.2018.